

עת"א 9182/06/22 - שמעון מזרחי נגד שירות בתי הסוהר, נציב שירות בתי הסוהר, הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

בית המשפט המחוזי בחיפה

16 יוני 2022

עת"א 9182-06-22 מזרחי נ' שירות בתי הסוהר ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

שמעון מזרחי
ע"י ב"כ עו"ד ראפת אסדי

נגד
המשיבים

שירות בתי הסוהר
נציב שירות בתי הסוהר
הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר.

העותר נדון ביום 17.01.22 ל-7 חודשי עבודות שירות, לאחר שהורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, נהיגה ללא רישיון רכב בתוקף וללא פוליסת ביטוח בת תוקף ואי ציות לתמרור. בנוסף צירף תיק נוסף של עבירות נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, נהיגה ללא רישיון רכב בתוקף וללא פוליסת ביטוח בת תוקף. לפני שהחל לבצע את עבודות השירות נעצר בגין עבירות דומות נוספות בתיק חדש. על כן, בעת מעצרו במתקן כליאה בוצע לו שימוע והוחלט על הפסקת עבודות השירות מכיוון שהוא נתון במעצר בתיק החדש בתנאים שאינם מאפשרים לו לבצע את עבודות השירות.

העותר טוען כי החלטת המשיב הינה בלתי סבירה, כי השימוע נערך בצורה לא ראויה ללא הודעה מקדימה זמן מספיק מראש ולא נמסר לעותר שהוא רשאי להיות מיוצג על ידי עורך דין. נטען כי לא ברור כיצד החליט המשיב כי תנאי המעצר בהם מצוי העותר לא יאפשרו לו את המשך ריצוי עבודות השירות כאשר לא הייתה כל פניה לב"כ העותר כדי לנסות להבין מה הסטטוס בו מצוי העותר מבחינת תנאי מעצר ואם ניתן יהיה לשנות את התנאים. נטען כי העותר מבקש לרצות את עבודות השירות על הצד הטוב ביותר והיה על המשיב לגלות התחשבות במצבו הרפואי של העותר. נטען כי מדובר בעותר שהחל לעבור תהליך שיקומי ארוך באופן עצמאי וריצוי מאסר יגרום לו נזק ויקטע את התהליך.

המשיב טוען כי לא נפל פגם בהחלטה על הפסקת עבודות השירות ולא נפל פגם בשימוע שנערך לעותר. נטען כי בגיליון השימוע נרשם מפורשות מפיו של העותר "לא צריך עורך דין". כלומר, נעשה שימוע והודע לעותר על האפשרות להיות מיוצג. מכיוון שהעותר נעצר בגין התיק החדש, הודיעו לו שעומדים לבצע לו הליך שימוע במתקן הכליאה בגלל שהוא עצור ולהפקיע את עבודות השירות. העותר חתום על המסמך שבו נרשם שהוא רשאי להיות מיוצג על ידי עו"ד בהליך השימוע ועליו להביא עמו מסמכים. מספר ימים לאחר מכן בוצע השימוע במתקן הכליאה וגם במסגרת השימוע חתם על כך שהוא יודע שמגיעה לו זכות לעורך דין. מדובר בעותר שביצע עבירה נוספת בהיותו אסיר בעבודות שירות ולכן אין מקום להתערב בהחלטה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל בהחלטת המשיב או בהתנהלות המשיב פגם המצדיק התערבות.

מהנתונים שהוצגו בפני עולה כי המשיב ערך לעותר שימוע בעת שהיה עצור בגין עבירה נוספת. העותר חתם על הזימון לשימוע שבו רשום כי העותר זכאי להיות מיוצג בשימוע על ידי עו"ד. כמו כן, גם במהלך השימוע טען שאינו זקוק לעו"ד.

כמו כן, המשיב השתמש בסמכותו להפקיע את עבודות השירות שהוטלו על העותר, זאת לאחר שהעותר ביצע עבירות נוספות ונעצר בתיק החדש. על פני הדברים, נראה כי עצם מעצרו של העותר בעבירות דומות נוספות, לאחר שניתנה לו ההזדמנות לענישה שיקומית, מעידה על כך שהעותר לא עמד במחויבות החלה עליו להצדיק את הענישה השיקומית שהוטלה עליו ולכן אין מקום להתחשב בו לפנים משורת הדין.

"האמצעי העונשי של מאסר בעבודות שירות נועד לספק חלופה עונשית אשר תכליתה לאזן באופן ראוי בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר בגין עבירה שעבר, לבין האינטרס למנוע בנסיבות מתאימות, תוצאות קשות של מאסר בפועל מקום שניתן להשיג את מטרת הענישה ואת אינטרס הציבור שהיא אמורה לשרת בדרך מתונה שפגיעתה בנאשם תהיה פחותה. כך, נוצרה חלופה מוסדית לעונש מאסר לזמן קצר, המבקשת לקדם את מטרות השיקום שבענישה ההולמת במיוחד נאשמים שאינם מעורים בעולם הפשע אך עברו עבירה הראויה לעונש מאסר, אך נשיאת מאסרם בין סורג ובריח עלולה לדרדרם לעולם הפשע, ואף אינה כורח בלתי נמנע להגשמת אינטרס הציבור בענישה. וכך, מקום שניתן להשיג את המטרות העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר לחברה ופוגענית פחות לעבריין, יש להעדיף דרך זו..."

הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקה לנאשם. על הנאשם נגזר עונש מאסר והוא "מתווג" כמי שנדון למאסר, אלא שניתנת לו אופציה לרצות את מאסרו בתנאים פתוחים של חיים במסגרת חופשית ועבודות שירות במקום ריצוי מאסר בכלא. פריבילגיה זו אינה מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר. היא הדירה וניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת (כך במקור, ככל

הנראה צריך להיות "על") עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים...
סעיף 51ט' לחוק העונשין, הסדיר את אופן הפעלת סמכותו המינהלית של הנציב להפקיע את עבודות השירות בהתקיים אחת העילות הסטטוטוריות לכך. אותן עילות מייצגות מצבים בהם העובד אינו עונה בהתנהגותו לאמות המידה הנדרשות, ולכן תכלית עבודות השירות מסוכלת ונדרש אז לכוון את העבריין למסלול העונשי הרגיל, תוך התחשבות בתקופה אותה ריצה בעבודות עד מועד ההפקעה...".
רע"ב 426/06 נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, החלטה מיום 12.03.2006).

בין העילות הקבועות בסעיף 51ט'(א) לחוק העונשין מצויה עילה (5) לפיה העותר "נתון במעצר או משוחרר בערובה בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודת השירות"; בענייננו התקיימה עילה זו ועל כן, אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב אשר הורה על הפסקת עבודות השירות שכן העותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות. ב"כ העותר טוען כי ניתן לפנות ולבקש בתיק המעצר לשנות את תנאי המעצר כך שיאפשרו ריצוי עבודות השירות, אך על פי המצב כעת, על אחת כמה וכמה כפי שהיה המצב בעת קבלת ההחלטה מטעם המשיב, תנאי המעצר בהם מצוי העותר אינם מאפשרים ריצוי העונש בעבודות שירות. על כן, לא ניתן לקבוע כי החלטת המשיב אינה סבירה בנסיבות העניין.

כמו כן, כאמור לעיל, העותר מואשם כי ביצע את העבירה בתיק הנוסף בעת שהיה אמור להתחיל ריצוי עבודות השירות בתיק שבנדון והדבר מקים חשש מהותי כי הפריבילגיה של ריצוי מאסר בעבודות שירות אינה הולמת אותו, שכן ככל הנראה לא למד לקח ובחר להסתבך בביצוע עבירות נוספות בטרם ריצה את המאסר בגין עבירות קודמות. לכן ייתכן כי הענישה השיקומית איננה מתאימה לעותר ויש בהתנהגותו כדי לקעקע את הבסיס שעליו נשען העונש השיקומי [ראו עניין חווא הנ"ל]. הגשת כתב אישום משקפת את ההנחה כי גורמי אכיפת החוק בתביעה הכללית סבורים כי קיימות ראיות משפטיות לכאורה המניחות יסוד סביר להרשעת העותר בעבירות המיוחסות לו ומדובר בראיות מספיקות כדי להקים חשש כי העותר ביצע עבירה דומה נוספת, למרות ההזדמנות שניתנה לו. בנסיבות אלו, סבורני כי גם מסיבה זו אין מקום לנהוג עם העותר לפנים משורת הדין. יצוין לעניין זה כי ככל הנראה אין מדובר בשיקולים שהובאו בחשבון בעת מתן החלטת המשיב, אשר פעל במסגרת החוק והחליט על הפסקה מנהלית בהתאם לעילה הקבועה בסעיף 51ט'(א)(5) לחוק העונשין מכיוון שהעותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות. אך שיקולים אלה בהחלט יכולים להילקח בחשבון בעת שבימ"ש זה שוקל האם לפעול לפנים משורת הדין ולהתערב בהחלטת המשיב.

בסיכומי של דבר, במקרה זה אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב המצדיק התערבות. המשיב פעל כדין כאשר החליט על הפסקה מנהלית וכן לא נפל פגם בהליך השימוע. כמו כן, לא מצאתי כי קיימת הצדקה בנסיבות העניין לפעול לפנים משורת הדין, כמפורט לעיל.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, העתירה נדחית.

העותר יתייבב לרצות את יתרת עונשו בהתאם להחלטת המשיב בבימ"ר קישון ביום 3.7.22 עד השעה 09:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על העותר לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 074-7831077 ; 074-7831078.

ניתן היום, י"ז סיוון תשפ"ב, 16 יוני 2022, במעמד העותר וב"כ הצדדים.

רון שפירא, נשיא